

Panorama Mesdag

'Eeuwenoude dialoog tussen lucht, licht en landschap'

Haagse kunstenaars werden altijd al geïnspireerd door de Hollandse luchten boven de zee en het strand, laat een tentoonstelling in Panorama Mesdag zien.

Door Margreet Hofland

e titel van de komende tentoonstelling 'Licht, Lucht en Water' in Panorama Mesdag is niet heel verrassend, maar maakt wel direct duidelijk waar het om draait. Licht, lucht en water zijn de ingrediënten

die een schilder van zee- en strandgezichten nodig heeft. Bij deze titel zie je Hendrik Willem Mesdag voor je op het duin staan, kijkend naar de zee en met de wind door zijn haar. Het licht van de lage zon werpt lange schaduwen en kleurt het water oranje. Loodgrijze wolken in de verte voorspellen een regenbui. Het buiten schilderen was door de uitvinding van de verf tube nog maar net in zwang en de schilders van de Haagse School maakten er gretig gebruik van. De steeds veranderende wolkenluchten boven de zee, het strand en de duinen van Den Haag waren en zijn een altijd aanwezige inspiratiebron.

De tentoonstelling 'Licht, Lucht en Water' beslaat twee eeuwen, er zal ook werk van hedendaagse schilders te zien zijn. Van negentiende-eeuwse meesters als Andreas Schelfhout tot hedendaagse kunstenaars als Sebastiaan Spit, ze schilderden allemaal de Zuid-Hollandse kust. Ruim zestig kunstwerken uit museale en particuliere collecties zullen gepresenteerd worden. Klassieke meesters als Hendrik Willem Mesdag, Sientje Mesdag-van Houten, Wijnand Nuijen, Willem Roelofs, George Hendrik Breitner en Willem Bastiaan Tholen worden getoond naast modernisten als Jan Mankes, Co Westerik en Willem Hussem. Waar deze kunstenaars zich lieten inspireren door buitenlandse voorlopers als John Constable, Richard Bonington en de schilders van Barbizon, kijken hedendaagse kunstenaars als Marjolein Knottenbelt en Casper Faassen juist weer terug naar de traditie van de Haagse School.

WOLKENSTUDIES

Wat is mooier dan een oer-Hollandse dreigende lucht in tientallen verschillende tinten en schaduwen? Vele Haagse schilders brachten uren op het strand en in de duinen door. De tentoonstelling begint bij Andreas Schelfhout, die al vóór de Franse Barbizon-schilders buiten werkte

Co Westerik, 'Zwemmer', 1962. / Foto's: PR

Hendrik Willem Mesdag, 'Zonsondergang met garnalenvissers', ongedateerd.

in de duinen van Scheveningen. Zijn wolkenstudies vormen het begin van een nieuwe artistieke benadering van het landschap. Daarna kwamen Mesdag, de Marissen en Weissenbruch, en ook later blijft het Haagse landschap kunstenaars als Jan Mankes, Willem Hussem, Rein Draijer, Co Westerik, Theo Bitter en Nol Kroes inspireren.

In het laatste deel van de tentoonstelling staan hedendaagse kunstenaars centraal. Zij schilderen, fotograferen en maken installaties waarin Haags licht, lucht en water opnieuw worden onderzocht en verbeeld. Sebastiaan Spit onderzoekt het spel van wolken en schaduw boven

zee, Marjolein Knottenbelt blaast oude schilderijen nieuw leven in en Cassandra van Veen duikt letterlijk de zee in om haar ervaringen om te zetten in beeld.

METEOROLOGIE

Er wordt speciale aandacht geschonken aan de invloed van de Britse meteoroloog Luke Howard (1772-1864), die met zijn wolkenclassificatie kunstenaars voorzag van een nieuw vocabulaire om licht en lucht vast te leggen. Howard wordt wel 'de vader van de meteorologie' genoemd vanwege zijn registraties van het weer in de omgeving van Londen van 1801 tot 1841 en zijn schriftwerken die de weten-

schap van de meteorologie veranderden. Hij beschreef het belang van wolken in de meteorologie als volgt: 'Wolken zijn onderhevig aan bepaalde verschillende wijzigingen, veroorzaakt door de algemene oorzaken die alle variaties van de

Wat is mooier dan een oer-Hollandse dreigende lucht?

atmosfeer beïnvloeden; ze zijn gewoonlijk goede zichtbare indicatoren van de werking van deze oorzaken, zoals het geïmpuls van de gemoedstoestand van een persoon of de gemoedstoestand van het lichaam.'

Gastcurator Werner van der Belt schrijft: 'Licht, lucht en water zijn de ingrediënten waar wolken uit worden samengesteld. (...)'. Wie in de wolken boven de Noordzee kijkt, ziet meer dan een prachtig schouwspel; het is een eeuwenoude dialoog tussen lucht, licht en het Nederlandse landschap. Met deze tentoonstelling willen wij dat vluchtig moment – door Haagse schilders zo meesterlijk vastgelegd – voor de bezoekers invoelbaar maken.'

'Licht, Lucht en Water', zaterdag 4 oktober tot en met zondag 1 maart 2026, Museum Panorama Mesdag. Meer informatie: www.panoramamesdag.nl

2025
/26

CULTUREEL
SEIZOEN